

Lohiadressityöryhmä

Antti Sorro - vpj Lapin Vapaa-ajankalastajat ry
Juha Väisänen - pj Kainuun Vapaa-ajankalastajat ry
Reijo Härkman - pj Pohjois-Pohjanmaan Vapaa-ajankalastajapiiri ry
Simo Pöyhtäri - pj Tornio-Muoniojokiseura ry

Antti Sorro 0500-312565
PL 1222
96101 Rovaniemi

Maa- ja metsätalousministeri Sirkka-Liisa Anttila

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 Valtioneuvosto

Arvoisa ministeri,

Lohi on puhuttanut ihmisiä ja ollut esillä mediassa enemmän kuin vuosikymmeniin. Yli puolen Suomen vapaa-ajankalastajapiirien nimienkeräys Lohiadressi keräsi pelkästään netissä nopeasti yli 20 000 nimeä osoittaen ihmisten yhteisen huolen lohien ja muiden vaelluskalojen puolesta. Lakiuudistus ja vaelluskalat kirjattiin hallitusohjelmaan. Lohi itse ja jokivarsien kalastusmatkailuyrittäjät ovat kestävässä tilanteessa, eivätkä voi odottaa lakiuudistusta, josta syystä haluamme tuoda tiedoksenne seuraavan.

Maa- ja metsätalousministeriö ja sen kala- ja riistaosasto ovat ministeri Juha Korkeaojan aikana johtaneet kalastuspolitiikkaa saaliinjakeskeisesti. Saaliinjakaminen merellä on syrjinyt jokivarsien ihmisiä. Vapaa-ajankalastus ja kalastusmatkailu on jätetty kokonaan huomiotta. Tästä osoituksena valtioneuvoston asetus 397/2004 2a § *Valikoiva lohenkalastus*, jota edellinen maa- ja metsätalousministeri ei langenneista ponsista huolimatta suostunut muuttamaan.

Näin siitä huolimatta, että lohi on huono business. Suomen kokonaissaaliista Itämeren lohien 300 000 kg osuus on vain 0,5 % ja sen rahallinen arvo 4 %. Rahana tämä tarkoittaa miljoonaa euroa, joka pelkästään istutuksina maksaa kuusi miljoonaa. Tulevaisuutta ei voi rakentaa tuollaisen yhtälön varaan. Kuitenkin lohi on arvokas luonnonvara, joka tuo leipää ja iloa hyvin laajalti, jos vain asiat oikein hoidetaan.

Vika on siinä, että on puhuttu *Itämeren lohesta*, siis *merellisestä* luonnonvarasta ja asioita on ratkottu ja johdettu sen mukaisesti *väärin perustein*. Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden liian suuret kansalliset lohikiintiöt 460 000 / Suomi 116 000 lohta ovat mahdollistaneet lohien rajattoman saalistamisen merellä. Lohien suojelemiseksi tarkoitettut kiintiöt ovat suuri kupla, ne eivät lohta suojaa –yksikään Itämeren valtio ei ole saanut sitä viime vuosina kalastettua.

Suomi sai viime vuonna kalastettua lohikiintiöstään vain 38,8 % (SAKL 2.1.2007), joten kiintiöstä jäi näin ollen pyytämättä yli 70.000 lohta. Tämä tarkoittaa sitä, että Suomi ei saisi kiintiötään täyteen, vaikka pyytäisimme kaikki Tornio- ja Kalixjokien lohet! Toisin sanoen *kiintiöstä pyytämättä jääneitä lohia ei yksinkertaisesti ole olemassakaan*. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen mukaan Itämeren saalis putosi edellisestä vuodesta 40 % ja Torniojoella se romahti puoleen.

RKTL:n johtavan lohitutkijan mukaan (3.2.2007) Itämeren alueen lohimäärät puoliintuivat vuodesta 2005 vuoteen 2006. Kalamäärien vaihtelu on luonnollinen ilmiö, mutta *Itämeren alueen lohien tilanne oli viime vuonna poikkeuksellisen huono* avomerellä, rannikoilla ja kaikilla joilla. Nuoria yhden merivuoden lohia oli erityisen vähän. Siitä huolimatta Itämeren 460 000 lohtien kiintiötä pienennettiin tälle vuodelle vain 6,8 %, joten lohien rajoittamaton meripyynti Itämerellä saa jatkaa.

Lohikiintiöillä määrätään elinkeinokalastuksesta; sen päälle tulee vapaa-ajankalastus sekä laaja kontrolloimaton ammattimainen kalastus, ns *harmaakalastus*, jota ammattikalastajamme kutsuvat nimellä *månskensfiske* – kuutamokalastus. Laiton kalastus mukaan lukien vuonna 2005 Itämereltä pyydettiin 475 601 lohta (International Council for the Exploration of the Sea - ICES). Tämän kansainvälisen merentutkimus-

Lohikiintiöt eivät rajoita pyyntiä!

Lohikannat ovat puoliintuneet!

neuvoston ilmoituksen mukaan geenitutkimuksien perusteella noista lohista 70 % oli luonnonlohta, josta 67 % oli Tornio- ja Kalixjokien luonnonvaraa.

**Torniojoen lohta
minkin ruoaksi
1000 kpl/kk!**

Tanskassa Itämeren lohelle säädettiin raja-arvo, jossa 4,4 kg ja sitä suurempaa lohta ei enää voinut myydä siihen kertyneen dioksiinimäärän vuoksi. Loppuvuonna 2005 lokakuusta vuoden vaihteeseen pyydetystä 37 000 lohesta valtion säätämän raja-arvon ylitti 16 000 lohta. Nämä lohet joutuivat minkin ruoaksi ja kaatopaikoille. Jos puolet niistä oli laitoskalaa, toinen puoli koostui luonnonlohesta, joista n. 3000 tuli Torniojoelta, n. 2500 Kalixjoelta, n. 1000 Vindeljoelta ja n. 400 Mörrumjoelta.

...hylkeen ruoaksi!

Viime vuonna Torniojoen saalis romahti puoleen; Suomen puolinen kokonaissaalis oli vain 1470 lohta \approx 11 460 kg. –Jokiemme lohi on luonnonvaraa, jonka ei pitäisi olla minkin ruokaa eikä se kuulu tanskalaisille kaatopaikoille! Mitään järkeä ei ole siinäkään, että vuosittain ruokimme hylkeitä 100 000 kg:lla rasvaisia lohia verkoistamme. –On selvää, että nykyiset lait, asetukset, säännöt ja sopimukset, myös kansainväliset, ovat syynä tilanteeseen, jossa nyt ollaan.

Muuttunut tilanne vaatii uusia ratkaisuja. –Kun kerran Itämeren lohikannat ovat nykyään valtaosalta luonnonlohta ja pääosin Tornio- ja Kalixjoen sekä muiden Pohjanlahden jokien luonnonvaraa, ratkaisujen lähtökohta on selvä. Luonnonlohen asema on myös Itämeren piirissä kansainvälisesti tunnustettava jokisena luonnonvarana ja päätökset tehtävä sen perusteella. Ylisuuret kansalliset kiintiöt on lopetettava ja lohta kalastettava kutuvaltioperiaatteella.

**Luonnon lohi
on jokinen
luonnonvara!**

Vertailun vuoksi kuviteltu tilanne Tenolla: Jos norjalaiset tekisivät, kuten me suomalaiset olemme tehneet ja rakentaisivat Tenojokisuulle voimalapadon, joka estäisi Tenon lohen nousun Tenojokeen, ja sitten tekisivät, kuten me suomalaiset olemme tehneet ja korvaisivat Norjanmerelle vaeltaneen lohen istuttamalla miljoonamäärin laitosmoltteja Tenovuonon suulle korvatakseen näin lohen merellisen luonnonvaran.

Lienee selvää, ettei yksikään suomalainen kansanedustajamme tuolloin hyväksyisi norjalaisten menettelytapaa, vaan kaikki vaatimukset kohdistuisivat Tenojoen loheen, siis sen *jokiseen* luonnonvaraan. Kuitenkin *lähes kaikki päättäjämme ovat täysin unohtaneet merialueittemme lohien syntymäjoet ja niiden varrella asuvat suomalaiset ihmiset ja heidän oikeutensa!* Kaikki päätökset on perustettu Itämeren lohen meriseen luonnonvaraan, jota on nöyrästi jaettu muitten kanssa.

Meidän onneksemme norjalaiset ovat vakaasti sitä mieltä, että lohi on jokinen luonnonvara eikä Tenojoen lohi ole samanlaisessa vaarassa, johon me olemme omien merialueittemme jokiemme lohikannat saattaneet. Norjalaiset ovatkin lopettaneet kaiken lohen merikalastuksen tärkeimpien lohijokien merialueilla ja Pohjois-Atlantilla noudatetaan kutuvaltioperiaatetta, jossa lohi kuuluu valtiolle, jonka alueella se syntyy.

Torniojoen lohi saatiin pelastettua 90-luvulla, kiitos silloisten päättäjiemme, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos RKTL:n toimenpiteiden, niille otollisen ajankohdan ja hyvän tuurin. *Ilman noita päätöksiä Itämeren merialueiden lohikannat olisivat jo pitkään olleet sukupuuton partaalla.* Nyt valtaosa Itämeren merialueen lohista on peräisin Tornio-, Kalix- ja muiden Pohjanlahden jokien poikas- tuotannosta; *tämä on selkeä peruste kutuvaltioperiaatteeseen siirtymiseen.*

**Vapaa-ajan-
kalastus
on tuottavaa
toimintaa!**

Lohisaaliita merellä jaettaessa pitäisi muistaa, että yli 30 % Itämeren alueen lohista tulee Torniojoen poikastuotannosta, mutta Itämeren kokonaissaaliista Torniojoesta saadut saaliit ovat vain 0,7 %. Tämä prosenttiluku pienenee edelleen merkittävästi, kun mukaan lasketaan merellä rehottava kontrolloimaton kalastus, jota suoritetaan ammattimaisesti ammattikalastusvälinein. Torniojoen, kuten muidenkin jokien kalastus on vapaa-ajankalastusta. Toisin kuin lohen elinkeinokalastus, *vapaa-ajankalastus, ja siitä kasvava kalastusmatkailu on tuottavaa toimintaa, joka työllisyyttä lisäävänä pitää erityisesti ottaa huomioon hallinnossa ja kalastuslain kokonaisuudistuksessa.*

1970-luvulla Skotlannissa todettiin, että ammattimainen merikalastus tuotti 90 % lohisaaliista, mutta vain 10 % lohenkalastuksen arvosta. Joessa tapahtuvassa vapaa-ajankalastukseen perustuvalla matkailulle luvut olivat päinvastaiset: 10 % saalista tuotti 90 % lohenkalastuksen arvosta. Kehitys on ollut huima: 30 vuodessa vapaa-ajankalastuksen yhdeksänkertainen tuottavuus on noussut 1000-kertaiseksi!

**Yhdestä joesta
1000 kertainen
tuottavuus!**

Sportfiskarna 13.04.2007: *De svenska yrkesfiskarna i Östersjön drar upp omkring 70 000 laxar per år till ett värde av knappt 8 miljoner kronor. Sportfisket efter lax enbart i Mörrumsån i Blekinge ger nästan samma intäkter enbart i fiskekort och räknar man med övriga intäkter som genereras från Mörrumsåns laxfiske uppskattas omsättningen till 50 miljoner kronor. Detta med enbart 400 fångade laxar!*

Asiat saadaan korjattua, kun kansanedustajamme, ministerit ja virkoihin valitut perustavat asioiden ratkomisen ja päätöksenteon siihen, että Itämerellä vaeltavat lohet ja taimenet ovat Tornionjoen ja muiden jokien jokinen luonnonvara ja toimivat sen mukaiseksi myös kansainvälisesti. Asiat saadaan korjattua, kun EU:n määrittelemät *Itämeren alueen lohikiintiöt perustuvat kutuvaltioperiaatteeseen ja tieteelliseen tietoon lohikantojen tilasta.*

Kaikkien kalakantojen hyödyntämisen tulee perustua ensisijaisesti luontaisesti lisääntyviin kantoihin, joten kaikkea pyyntiä tulee ohjata niin, että kalojen luontainen lisääntyminen on turvattu. Tästä syystä *valtioneuvoston asetusta 397/2004 2a § lohen varhennetusta kalastuksesta olisi pitänyt muuttaa jo tänä keväänä!* Asetuksella kalastus kohdistutetaan Itämeren ainoisiin tuottaviin luonnonlohien emokalparviin ja on näin ollen vastoin Suomen sitoumuksia kestävän kehityksen kalataloudesta.

**RKTL oli
varoittanut!**

RKTL varoitti lausunnossaan 26.2.2004 (114/401/2004) Maa- ja metsätalousministeriötä ja sen kala- ja riistaosastoa ryhtymästä varhennettuun kalastukseen: *Ilman Pohjanlahden tuottavia luonnonlohikantoja Itämerellä olisi vain 30-40 % nykyisestä lohimäärästä ja koko Itämeren lohenkalastus olisi ennennäkemättömissä vaikeuksissa. Siksi luonnonlohikantojen vain muutamia vuosia sitten alkanutta myönteistä kehitystä ei tulisi vaarantaa suunnitelluilla ylimenokauden kalastusjärjestelyillä.*

Lohiadressia ei tehty ammattikalastusta vastaan, emmekä me vastusta merikalastusta. Yli puolen Suomen vapaa-ajankalastajien adressihankkeeseen on synynä Suomen epäjohtonmukainen ja tempoileva vaelluskalapolitiikka ja huoli vaelluskalojen tulevaisuudesta. Ammattikalastuksen ohessa harjoitetaan ammattimaisin välinen kontrolloimaton kalastusta niin, että n 30 % Itämeren alueen lohisaaalista on laittomasti pyydetty. Edellä esitetyn lisäksi syy Itämeren alueen lohikantojen romahtamiseen löytyy siitä.

**Nykytilanne
kaikille huono!**

Ammattikalastajien ammattikunta ei ole homogeeninen. Niitä ammattikalastajia, joille lohella saaliskalana on todellista merkitystä, on vain kymmeniä. Näiden asema ei ole hyvä ja nykyinen vain huononee entisestään. Se, että ammattikalastajaksi hyväksytään henkilö yhä pienemmällä, jopa 15 % vuosiansionosuudella on osottautunut erittäin vaaralliseksi juuri vaelluskalakannoille, niin lohelle kuin taimenelle, jonka merialueiltamme jokiin vaeltavat kannat ovat lähes kokonaan sukupuuton partaalla.

Me olemme samassa veneessä, kalastamme sitten ammatiksemme tai vapaa-ajanharrastukseemme. Jos lohet ja taimenet loppuvat, se olisi kaikille suuri vahinko.

**Toimivalta
hyviin käsiin!**

90 luvulla tehdyt päätökset osoittavat, että nopeilla toimenpiteillä saadaan paljon aikaan, jos vain vallanpitäjillä riittää oikeanlaista näkemystä ja hyvää tahtoa. Näin ollen *nyt on erityisen tärkeää saattaa lohi hyviin käsiin.* On aika huolehtia siitä, että myös meillä lohi ja muut vaelluskalat kuten taimen saavat lailla niille kuuluvan statuksen ja erityisaseman arvokkaana luonnonvarana.

Olemme iloisia siitä, että saimme Teidät maa- ja metsätalousministeriksemme. Meillä on nyt ensimmäinen lohta suojeleva hallitusohjelma. Toivomme vilpittömästi, että jätätte historiaan ministerinä, joka pelasti Tornion- ja muiden Itämeren jokien lohet.

Rovaniemellä 7. päivänä toukokuuta 2007

Antti Sorro

Lohiadressityöryhmän puolesta

Tiedoksi: Kirjelmä on avoin 15.05.2007